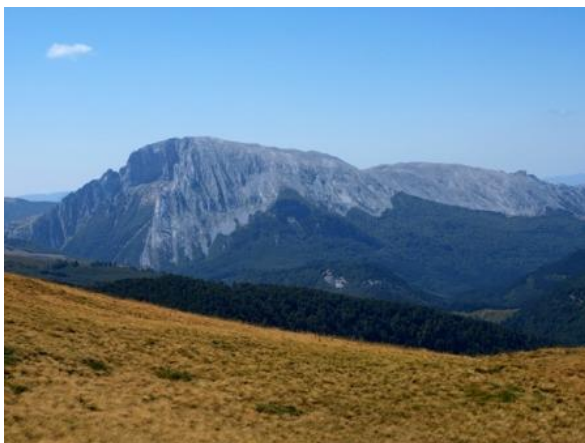

EZKAURRE o PEÑA EZCAURRI

Erronkarico Ibaxa/Vall de Roncal (Navarra) i Vall d'Ansó (Jacetània, Aragó)

Des d'Izaba per Belabarze i retorn pels ivons

Distància	25 km
Desnivell acumulat	1800m
Nivell de dificultat	moderat
Data	17 d'agost de 2009
Cartografia	Ed. Alpina. Belagua (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=501104

El massís d'Ezkaurre, situat a l'Erronkarico Ibaxa (Vall de Roncal), a llevant d'Izaba, termeneja entre Navarra i l'Aragó. Encerclat a ponent i al nord per la Vall de Belabarze, a migdia per la de Berroeta i a llevant per l'alta vall d'Ansó, on la profunda gorja que forma el riu Veral el separa de la Serra d'Alano. Com la resta de la zona és calcari i l'erosió càrstica hi ha format àmplies zones de rascler (lapiaz), bòfies, esplugues i avencs.

El formen tres elevacions ben diferenciades, més altes com més a llevant, que culminen amb Ezkaurre l'Ezkaurre o Peña Ezcaurri, un gran tossal que cau abruptament per llevant sobre la gorja del riu Veral.

Separat dels altres cordals careners i situat més a migdia, gaudeix d'una bona perspectiva de la resta de la zona. La mitja lluna que formen les verticals parets de llevant li donen molt de caràcter. La llegenda conta que el primer rei de Navarra, Iñigo Iñiguez 'Aritza' hi fou coronat.

El GR 11.4 passa pel seu cim, travessant-lo de nord a sud. El camí més habitual i una de les excursions clàssiques de la zona, hi puja des del Collado de Arguibiela o Puerto de Navarra, a tocar Zuriza. Des d'aquest punt, malgrat el fort pendent, resulta una excursió curta i fàcil. La ruta que proposo és més exigent, però també molt variada, travessant gorges, fagedes, prats, pastures i pedregars considerables. El camí segueix tothora el GR 11 i 11.4. Ben senyalitzat i força fressat. Hi ha un punt on cal desgrimir bona estona ajudant-nos-hi amb les mans.

A la imatge l'Ezkaurre vist des del nord, a la zona de Linza.

A **Izaba** (800 m) des de la plaça Angel Galé (font) seguint els senyals del GR prenem un carrer pel barri Burguiberria que, vers llevant, surt de la població. Passades les darreres cases trobem un penell informatiu (mapa, distàncies, dificultat, etc.) de l'etapa Izaba-Zuriza del GR 11 i de l'11.4. Durant tota la ruta ens guiarem pels senyals del GR. D'aquí continuem en la mateixa direcció per un corriol pel marge dret del torrent de Belabarze passant per l'oratori de Belén i empallem un camí carreter per arribar a una pista que puja per l'altre marge del torrent. Continuem bona estona en suau pendent fins a una cruïlla.

Ateas de Belabarze(1) (883 m, 30'). Rètol indicador. La pista es divideix. Per la dreta, vers xaloc (SE) marxa un ramal seguint el torrent i la vall de Berroeta i

el GR 11.4, per on retronarem. Anem a l'esquerra, vers el nord, seguint el GR 11, el torrent i la vall de Balabarze que s'engorja, pel marge dret. Després el camí gira a gregal (NE). Poc més endavant, passada la Borda de Bolant, la pista fa un marcat gir a la dreta, travessant el riu. Nosaltres l'abandonem per un corriol senyalitzat que surt mà esquerra, endinsant-nos a la fageda. Augmenta el pendent. Ben aviat un altre corriol a mà dreta ens acosta a la llera on el torrent fa un bonic salt (Cascada de Belabarze).

Quan la vall s'obre atenyem el Llano de Belabarze (1h), àmplia zona de pastura(2) amb bordes repartides arreu, solcada pel torrent que li dóna el nom, orientada de llevant a ponent. Pel nord (marge dret) hi discorre la carretera NA-2000 que puja al Collado de Arguibiela o Puerto de Navarra, termenejant amb Zuriza, ja a l'Aragó. Abans de la primera borda (Valentín) identificable pel seu pallier circular, ens cal creuar a gual el torrent i passar pel costat d'una taula amb bancs d'obra. Camí planer vers llevant per marge esquerre, poc definit. Hi concorren altres corriols i tiranys del bestiar, alternem prats i bosc esclarissat. (3).

Deixem a mà dreta un corriol (fita) que s'interna a la fageda i que s'enfila a la Borda de Baines. Seguim encara bona estona propers al torrent fins que, amb el camí ja ben definit i fressat, ens en anem separant enfilant-nos per l'obaga, vers xaloc, entremig d'una pineda. Pendent moderat fins abastar una pista que planerament, ens deixa al coll després d'una barrera.

Coll Arguibiela o Port de Navarra (1.294, 2h 15'). Rètol indicador. Termenal entre Navarra i l'Aragó. Espai per a aparcament. Punt des de on se sol iniciar la pujada a l'Ezkaurre. A llevant identifiquem Zuriza, la carretera que puja d'Ansó seguint la gorja del Veral, la pista que vers el nord mena a Linza i la que vers llevant mena a Taxeras. Seguim en baixada uns pocs metres per la carretera vers Zuriza fins que, al primer revolt, l'abandonem per prendre un corriol ben fressat a mà dreta que aviat s'enfila vers migdia. És la variant 11.4 del GR. Aquest segueix la carretera baixant a Zuriza des de on, per Taxeras i Petraficha, va a Oza.

El camí fa un gir de 90° al punt on, vers ponent, podem identificar perfectament el Collado Abizondo i a xaloc l'Ezkaurre i el llom pedregós per on ens caldrà enfilat-nos-hi. Fortíssim pendent que salvem amb curtes llaçades entre la fageda, fins abastar el coll (1.650 m, 3h) on girem 90° a l'esquerra. Continuem per pendent més moderat fins que sortim del bosc i emprenem la pala pedregosa, vers migdia, altre volta en fort pendent. Crida l'atenció vers llevant l'espectacular Espelunga d'Alano. Fites i senyals ens guien fins al cim. El camí s'aplana poc abans d'abastar-lo.

Ezkaurre o Peña Ezcaurri (2.045 m, 4h). El cim és un tossal planer i pedregós, allargassat de llevant a ponent. Per llevant verticals parets en forma de mitja lluna s'esbalcen sobre la gorja del Veral donant-li un relleu inconfusible fins i tot des de la llunyania. Vèrtex geodèsic. Gaudim d'una molt bona perspectiva de tot el Massís de Larra, Linza, la Serra d'Alano, el Castillo d'Acher...

Per baixar marxem per l'ampli llom pedregós vers ponent, acostant-nos a la muralla de migdia fins que les fites i els senyals ens indiquen l'inici d'una canal per on salvar-la. És pedregosa i vertical (en poc espai ens cal desgrimir i salvar tres-cents metres de desnivell) però no pas exposada, malgrat que ens cal ajudar-nos sovint amb les mans i cal parar atenció a la caiguda de pedres. Els senyals ens van guiant pels millors passos. Més o menys a la meitat trobem les indicacions de l'entrada a un avenc. La canal acaba al costat del petit dels Ivons d'Ezkaurre.

Ivons de Ezkaurre (1.690 m, 4h 55'). La major part de l'any son secs. Els primer ivó estable dels Pirineus es localitza més a llevant, a la veïna Selva de Oza

(Acherito). A partir d'aquí el camí és fàcil. On no és fressat o hi concorren altres corriols, estagues amb els senyals del GR ens l'indiquen. Seguim una carena de llom herbós descrivint un semicercle en sentit de les busques del rellotge, esquivant baixar directament al barranc de Berroeta. Anem salvant les ondulacions que marquen els cims de la Peña del Ibón i Pico Godia. Després, als peus del Kañadaziloa, baixem a la Traviesa de Gallarifonda i, per sota el Mendikosanz, entrem al bosc. Fageda primer, pineda després. Passem pel costat d'antigues bordes en ruïnes. La darrera la de Telesforo. Fins que abastem la llera del barranc de Berroeta. A partir d'aquí continuem per pista fins a la cruïlla que hem trobat a l'anada, a Ateas de Belabarze (7h 10') on, pel mateix camí retronem a Izaba (7h 35')

- (1) Atea en euskera vol dir porta, però en toponímia pren el significat de pas o gorja.
- (2) La de Roncal és una vall tradicionalment dedicada a la ramaderia i reconeguda pel seus formatges d'ovella. Ja l'any 882 el rei Sancho García atorgà als roncalesos el dret de baixar a l'hivern els seus ramats d'ovelles, a pasturar a les Bardenes Reials, a la Ribera de Navarra. La Cañada Real de los Roncaleses, que recorre Navarra de nord a sud, de Roncal fins el canal de Tauste, a tocar Saragossa, encara és recorreguda per més de 10.000 caps de bestiar. Fruit d'aquest tràfec, a la comarca de la Ribera (Tudela, ...) hi son comuns molts cognoms d'origen roncalès.
- (3) L'únic tram on la senyalització del GR és precària. Fites disperses.